

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชีวิตของโรงเรียนเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยได้เลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนธรรมราชศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ 2 คน ครูแนะแนว 2 คน ครูเสริมวิชาการ 2 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนเรียนร่วม 2 คน ซึ่งเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เข้าเรียนร่วม 2 คน ครูผู้สอนจำนวน 31 คน และนักเรียนทั่วไปจำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งนำไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูแนะแนว ครูเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนเรียนร่วม และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เข้าเรียนร่วม แบบสังเกต และแบบสอบถาม ซึ่งใช้กับครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนร่วม และนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ นำมาเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ส่วนข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนธรรมราชศึกษา เป็นดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน (S : Students) ในส่วนของครูผู้สอนนั้นภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สรุปได้ดังนี้ ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทั่วไปทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ให้ความรู้ แนะนำแนวทางการเรียนการสอนกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น และมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตามสาระที่รับผิดชอบ ซึ่งเห็นว่านักเรียนทั่วไปส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ได้รับการชี้แจงจากครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ทั้งในส่วนครูแนะแนวที่ชี้แจงนักเรียนในห้องเรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน

วิชาการที่จัดนักเรียนอาสาสมัครดูแลเพื่อนเรียนร่วมทั้งด้านวิชาการ และการดำรงชีวิต สำหรับในส่วนผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้นักเรียนเรียนร่วมได้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายกับเพื่อนนักเรียนปกติ จัดคณะกรรมการดูแลน้องเพื่อคอยดูแล ช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีการประกาศหน้าเสาธงเกี่ยวกับการจัดเรียนร่วมในโรงเรียนว่ามีเพื่อนนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็นเข้าเรียนในโรงเรียนในโรงเรียนด้วย เน้นให้ทุกคนในโรงเรียนช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนร่วม ส่งเสริมให้มีความเมตตาต่อเพื่อนที่เรียนร่วม สำหรับในส่วนของผู้ปกครองอาจไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น แต่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยร่วมประชุมผู้ปกครองทุกครั้งที่มีจดหมายเชิญจากทางโรงเรียน

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ในส่วนของครูผู้สอนนั้นภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สรุปได้ดังนี้ ครูมีส่วนร่วมจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั่งเรียนแถวหน้าสุด มีการปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง เพื่อเอื้อต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เรียนร่วมกับเพื่อนนักเรียนทั่วไปในห้องเรียนเดียวกัน และจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวนขณะเรียน ซึ่งจากการสังเกตผู้ศึกษา พบว่าทางเข้าอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ มีหลอดไฟตามทางเดิน ทางเดินมีจุดสังเกตที่ไม่สะท้อนแสง พื้นผิวทางเข้าอาคารเป็นพื้นผิวเรียบโรงเรียนเน้นความปลอดภัยในการจัดสถานที่ เช่น หลีกเลี่ยงการปลูกต้นไม้ที่มีหนาม หรือที่มีรากโผล่เหนือพื้นดิน ร่องน้ำมีตะแกรงปิดมิดชิดทุกช่อง แต่บางบริเวณที่พบว่าเป็นอันตราย เช่น พื้นผิวอาคารเรียบ ลื่น อาจทำให้ลื่นล้มได้ง่าย บันไดบางที่แคบทำให้เดินสวนทางกันลำบาก จุดที่เป็นสวิตช์ไฟ ก็อึกน้ำ ถูกบิดประตุนั้นนักเรียนเรียนร่วมอาศัยความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในการใช้ ทำให้จำตำแหน่งได้ โดยภาพรวมแล้วสภาพแวดล้อมเป็นสภาพทั่วไปเช่นเดียวกับนักเรียนปกติเพียงแต่นักเรียนเรียนร่วมจะคอยหาจุดสังเกตที่เป็นจุดเด่นในการเดินทางไปในแต่ละที่ และนักเรียนทั่วไปส่วนมากให้การยอมรับและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเรียนร่วมเช่นเดียวกับบุคคลอื่นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่เข้าใจการปฏิบัติตนกับนักเรียนเรียนร่วม โดยนักเรียนได้รับความเอื้อเฟื้อจากบุคลากรเหล่านี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งตรงกับนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้นักเรียนเรียนร่วมสามารถปรับตัวให้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด ฝึกให้นักเรียนใช้ทักษะ ประสิทธิภาพ และประสาทสัมผัสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในโรงเรียนมากที่สุด

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ในส่วนของครูผู้สอนนั้นภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง สรุปได้ดังนี้ ครูมีส่วนร่วมในการจัดนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเข้ารับบริการสอนเสริมในบทเรียนที่ไม่เข้าใจ มีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีส่วนร่วมในการประเมินความสามารถ

พื้นฐานนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อวางแผนการสอนให้เหมาะสม มีการนำผลของการประเมินไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนครั้งต่อไป ปรับหลักสูตรที่ใช้ในการสอนสำหรับนักเรียนทั่วไป ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan : IEP) ทั้งนี้ยังมีส่วนร่วมจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ในรายวิชาของตนเองให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งจากการสังเกต ผู้ศึกษาพบว่าครูประจำวิชาสอนนักเรียนเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ นักเรียนที่ตาบอดจะใช้วิธีจดเป็นอักษรเบรลล์ ส่วนนักเรียนที่สายตาดูเลือนรางจะใช้แว่นขยายช่วยดูในการจดบันทึก และหลังจากมอบหมายงานแล้ว ครูจะอธิบายให้ฟังแบบประคบประมุขเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น บางวิชาครูสอนเสริมนอกเวลา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ครูสอนเวลาพักเที่ยง โดยนัดสอนที่ห้องพักครู สอนในเนื้อหาที่ไม่นักเรียนเข้าใจ โดยใช้สื่อ-อุปกรณ์ แล้วให้นักเรียนสัมผัส นักเรียนเรียนรู้นั้นได้เรียนเนื้อหาเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ กิจกรรมการสอนแม้จะเป็นไปในรูปแบบใด จะต้องให้นักเรียนเรียนร่วมเข้าร่วมทุกกิจกรรม แต่ครูผู้สอนใช้เทคนิคการประเมินให้เหมาะสมกับนักเรียนเรียนร่วมแต่ละคน บางวิชาให้นักเรียนสอบนอกเวลา ในการเรียนหากมีการจดบันทึก ครูจะแจกใบความรู้ให้กับนักเรียนเนื่องจาก นักเรียนต้องเขียนเป็นอักษรเบรลล์ โดยใช้สเตท สไตลัส นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกชมรมเองตามความสนใจ ซึ่งตรงกับภาพรวมของนักเรียนทั่วไป ที่พบว่าสภาพการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนทั่วไปได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้รับการสอนจากเนื้อหา หลักสูตรคล้ายกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในห้องเรียน มีการส่งเสริม ให้กำลังใจเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทั้งยังได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นจากการช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้น นักเรียนทั่วไปช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกกับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ช่วยครูอธิบายเนื้อหาให้เพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในบทเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพื่อนไม่เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนที่ให้นักเรียนเรียนร่วม เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ ใช้หลักสูตรทั่วไปเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ แต่จะมีการยืดหยุ่นในเรื่องการวัดผล ปรับเกณฑ์การให้คะแนน ให้งานเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล

1.4 ด้านเครื่องมือ (T : Tools) ในส่วนของครูผู้สอนนั้นพบว่าภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ในด้านการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AT : Assistive Technology) และสิ่งอำนวยความสะดวก

(Accessibility) การประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม มีการผลิตสื่อการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทั้งนี้ ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดงานเรียนร่วมไว้ในงานวิชาการ มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับงานเรียนร่วม มีครูเสริมวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาสื่อ ประสานกับโรงเรียนเฉพาะทาง หรือจัดทำสื่อเพิ่มเติมในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจ สื่อที่นักเรียนใช้ในการเรียน ได้แก่ คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมจอว์ โปรแกรมตาพิย์ สื่อภาพนูน ของจำลอง ของจริง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสื่อสาระคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเห็นให้นักเรียนเรียนร่วมยืม เช่น ลูกคิด เป็นต้น หากเนื้อหาใดที่นักเรียนเรียนร่วมไม่เข้าใจ ประกอบกับครูประจำวิชาไม่มีสื่อ ครูประจำวิชาจะประสานกับครูเสริมวิชาการในการจัดหาสื่อที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ศึกษา บางครั้งครูเสริมวิชาการจะเบิกจากโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ มาใช้เนื่องจากโรงเรียนไม่มีสื่อ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกโดยการประสานกับหัวหน้าโครงการในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น นำนักเรียนไปตรวจการมองเห็นที่โรงพยาบาล หรือประสานกับโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ เพื่อรับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับนักเรียนซึ่งมีความแตกต่างเฉพาะบุคคล

2. แนวทางบริหารจัดการการเรียนร่วมตามโครงสร้าง SEAT สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา

2.1 ด้านนักเรียน (Students) พบว่าทางโรงเรียนรับนักเรียนเรียนร่วมที่โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ ส่งรายชื่อและประวัติมาให้ จากนั้นพิจารณาจากประวัติการเรียนและประวัติด้านความประพฤติ โดยจัดประชุมร่วมกันระหว่างครูผู้สอนทุกคน ครูเสริมวิชาการ กับหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ เพื่อวางแผนการจัดนักเรียนเข้าเรียนร่วมในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนมีการจัดโควต้าสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นประจำทุกปี โดยนักเรียนที่มีความประสงค์ต้องการเข้าเรียนจะต้องสอบข้อสอบเดียวกับนักเรียนทั่วไป เพื่อเป็นการวัดระดับความสามารถ และคัดนักเรียนที่มีความสามารถ มีความมุ่งมั่น เมื่อทราบจำนวนนักเรียนเรียนร่วมแน่นอนแล้ว ทางโรงเรียนจะประชุมฝ่ายวิชาการอีกครั้ง เพื่อร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้ปกครองยังให้การสนับสนุน ตามความต้องการของนักเรียนก่อนเรียนอีกด้วย สำหรับการเรียนในห้องเรียนภาคทฤษฎีนั้น มีเพื่อนนักเรียนปกติอาสาสมัครนั่งประกบนักเรียนเรียนร่วมข้าง ๆ

เพื่อดูแล อธิบายในเนื้อหาที่นักเรียนเรียนร่วมไม่เข้าใจ ช่วยทำงานที่ครูสั่งในคาบเรียนให้เสร็จในคาบเรียน ด้านการดำรงชีวิตเพื่อนให้ความช่วยเหลือโดยการพาไปห้องเรียนต่าง ๆ หรือสถานที่ตามที่ครูประจำวิชานัดหมาย หรือบางครั้งนักเรียนเรียนร่วมที่เป็นรุ่นพี่จะเป็นผู้แนะนำสถานที่พานักเรียนเรียนร่วมรุ่นน้องไปสำรวจเอง เนื่องจากนักเรียนเรียนร่วมจะมีจุดสังเกตที่ต่างจากนักเรียนปกติ จึงแนะนำได้ดีกว่าเพื่อนนักเรียนปกติ ในส่วนครูเสริมวิชาการนั้นได้ให้ความรู้แนะนำนักเรียนเรียนร่วมก่อนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน เกี่ยวกับสาขาวิชาที่นักเรียนแต่ละคนได้เรียน การดำรงชีวิต การทำงานกลุ่ม งานเดี่ยว เน้นให้นักเรียนรับผิดชอบทำการบ้านส่งทุกครั้ง ควรมีความขยันหมั่นเพียรจึงจะสามารถเรียนผ่านได้ ทางหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จัดให้มีการเตรียมนักเรียนที่เข้าเรียนร่วม โดยจัดนักเรียนให้อยู่ชั้นเรียนเดียวกัน และแนะนำนักเรียนในการลงวิชาเพิ่มเติมเพื่อความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของนักเรียน ในส่วนของครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการร่วมปรึกษากันระหว่างครูประจำชั้นและครูเสริมวิชาการ เกี่ยวกับการช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้เรียนอย่างสะดวก และควรขอความร่วมมือจากนักเรียนปกติให้ช่วยดูแล ซึ่งนักเรียนปกติส่วนใหญ่ก็ได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้านวิชาการอยู่แล้ว การแนะนำนั้นยังว่านักเรียนทุกคนเสมอภาคกัน เท่าเทียมกัน

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) โรงเรียนมีนโยบายให้นักเรียนที่เข้ามาเรียนร่วมสามารถปรับตัวให้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด เน้นให้พยายามช่วยเหลือตนเอง การจัดสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนนั้นได้คำนึงถึงความปลอดภัย เน้นย้ำมิให้มีสิ่งอันตราย เช่น อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ทำสวน โรงเรียนได้จัดนักการคอยดูแลสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัยอยู่เสมอ มีการสร้างสิ่งก่อสร้างที่มั่นคงแข็งแรง ส่วนสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ แต่มีการจัดที่นั่งให้นักเรียนนั่งแถวหน้า หากเป็นนักเรียนที่มองเห็นเลือนรางจะจัดให้นั่งใกล้หน้าต่าง ซึ่งมีแสงสว่างเพียงพอต่อการมองเห็น ในส่วนของครูแนะแนวได้เน้นย้ำให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนวไปด้วยในตัว ดังนั้นการปฏิบัติต่อนักเรียนเรียนร่วมจะปฏิบัติเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ และบุคคลในโรงเรียนส่วนมากคุ้นเคยกับสภาพนักเรียน การปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งโรงเรียนได้ส่งเสริมให้พ่อค้า แม่ค้า นักการ หรือบุคคลอื่นที่ทำงานในโรงเรียนเอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักเรียนที่เรียนร่วม แต่อยู่บนกฎกติกาของสังคม เช่น การรอคอย การเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น ในส่วนของครูผู้สอน พบข้อเสนอแนะว่า ทางโรงเรียนควรมีการปรับปรุงสถานที่ ให้เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนเรียนร่วมมากขึ้น ครูเสริมวิชาการ และครูประจำชั้นควรช่วยกันดูแลทั้งนักเรียนที่เรียนร่วม และนักเรียนปกติ ส่วนนักเรียนเรียนร่วมควรมีเพื่อนในชั้นเรียนที่สามารถแนะนำการเรียน มีความจริงใจ และมีความรู้ความสามารถ และเพื่อนนักเรียนเหล่านั้นควรจะได้รับยกย่องจากครู

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) โรงเรียนมีนโยบายใช้หลักสูตรทั่วไปเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ แต่ให้ปรับการประเมิน ปรับเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละบุคคล ให้ครูผู้สอนปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนเรียนร่วม เน้นย้ำให้ครูทุกคนช่วยกันดูแลนักเรียนเรียนร่วม ฝ่ายวิชาการมีหน้าที่จัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน หรือคอยให้ความร่วมมือในส่วนที่ครูเสริมวิชาการต้องการ การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นหน้าที่ของครูเสริมวิชาการที่คอยประสานกับครูประจำวิชาเพื่อสอนเสริมในเนื้อหาที่นักเรียนเรียนอ่อน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ได้ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งนักเรียนทั่วไปส่วนใหญ่ได้ส่งเสริม ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนเรียนร่วม สำหรับครูแนะแนวทำหน้าที่แนะนำครูผู้สอน ซึ่งครูบางท่านเป็นครูที่ยังไม่เคยสอนนักเรียนเรียนร่วมมาก่อน มีการติดตามสอบถามความสนใจของนักเรียนเรียนร่วม และแนะนำสาขาที่จะเรียนให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ในส่วนของครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมสำหรับครูทุกคนที่สอนนักเรียนที่เรียนร่วม เพื่อที่จะได้รู้ เข้าใจและนำความรู้ที่ได้รับมาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ในการเรียนการสอนครูผู้สอนใช้การพูดและอธิบายเป็นส่วนใหญ่ และการอธิบายนั้นครูผู้สอนควรช่วยแบบประกบ 1 ต่อ 1 ซึ่งก่อนเรียนได้จัดใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาก่อน

2.4 ด้านเครื่องมือ (Tools) มีการจัดโครงการเรียนร่วมไว้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ โรงเรียนมีการจัดซื้อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเรียนร่วม โดยมีครูเสริมวิชาการเป็นผู้ประสานงานกับโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ จัดหนังสือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ซึ่งจะรวบรวมไว้ในห้องเสริมวิชาการ หากครูผู้สอนนัดสอนเสริมนอกเวลา จะเบิกสื่อจากห้องเสริมวิชาการไปใช้ มีการบริการของห้องสมุด ให้นักเรียนใช้ในการสืบค้นข้อมูล การพิมพ์งาน ซึ่งเป็นเครื่องของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยเฉพาะ โรงเรียนมีการแนะนำผู้ปกครองด้านการเรียน โดยผู้ปกครองนักเรียนจะมาพบครูในวันมอบตัวและวันประชุมผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนมาเพียงบางส่วนเท่านั้น ในส่วนของครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมครูบุคลากรให้มีข้อปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม ควรประสานงานจากครูเสริมวิชาการ และโรงเรียนเฉพาะทางเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน เช่น หนังสือเรียน เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ คอมพิวเตอร์ สื่อภาพนูนอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ เป็นต้น

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน โรงเรียนเรียนร่วมยุพราชวิทยาลัย และ โรงเรียนธรรมราชศึกษา ในปีการศึกษา 2551 มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ศึกษาพบว่าสภาพของโรงเรียนทั้ง 2 แห่งนี้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจระดับหนึ่ง เนื่องจากโรงเรียนมีการปรับนโยบาย การปฏิบัติให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเรียนร่วมแต่ละคนทั้งด้านนักเรียน ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนปกติช่วยเหลือ เมตตานักเรียนเรียนร่วม จึงเป็นการฝึกคุณธรรมจริยธรรมตามไปด้วย ในด้านสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้ปรับให้เหมาะสมกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นมากนัก แต่ได้เน้นย้ำเรื่องความปลอดภัย และเนื่องจากนักเรียนที่เข้าเรียนร่วมมีทักษะ การเคลื่อนไหวและการดำรงชีวิตที่ดี และสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว จึงทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่มีผลต่อการดำรงชีวิตใน โรงเรียนเรียนร่วมมาก ในส่วนของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเรียนร่วมนั้น มีความรู้สึกเห็นใจ และคอยช่วยเหลือเสมอ เช่น แม่ค้าขายอาหาร เมื่อเห็นนักเรียนเรียนร่วมยืนหน้าร้านเพื่อจะซื้ออาหาร จะมีการบอกให้รอคอย เมื่อถึงคิวแม่ค้าก็บอกรายการอาหาร แล้วตักให้นักเรียนตามที่นักเรียนสั่ง จากนั้นนักเรียนสามารถหาที่นั่งเองได้ โดยอาศัยความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และนักเรียนอื่นยังเอื้อเฟื้อ ไม่คอยกลั่นแกล้งอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ของ สมพงษ์ สิงหะพล (2539) ที่กล่าวว่า สังคมเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมได้ คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นคนปกติอื่น ๆ เมื่อเราต้องการให้คนพิการอยู่ในสังคมได้ เราก็ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้ศึกษาเรียนรู้เช่นคนปกติ จากการศึกษาผู้ศึกษาได้พิจารณาในส่วนย่อยของโครงสร้างชีวิต พบว่า

ด้านนักเรียน พบว่าครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทั่วไป ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น จากการสังเกตพบว่า การเรียนในห้องเรียนภาคทฤษฎี มีเพื่อนนักเรียนปกตินั่งประกบนักเรียนเรียนร่วม เพื่อดูแล อธิบายในเนื้อหาที่เพื่อนเรียนร่วมไม่เข้าใจ ช่วยสอนงานที่ครูสั่งในคาบเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการของครูผู้สอนซึ่งห้องเรียนมีนักเรียน 40 – 50 คน อาจทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง นอกจากนี้นักเรียนปกติยังให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้านวิชาการ และด้านการดำรงชีวิตโดยการพาไปห้องเรียนต่าง ๆ หรือสถานที่ตามที่ครูประจำวิชานัด ในการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปนั้นครูประจำชั้นจะเป็นผู้ชี้แจงในห้องของตนเองว่ามีนักเรียนเรียนร่วมบกพร่องทางการเห็นเข้าเรียนร่วมชั้นด้วย พยายามให้นักเรียนเรียนร่วมเข้ามามีบทบาทในกลุ่ม โดยให้นักเรียนเรียนร่วม

รับผิดชอบงานกลุ่มด้วยตนเอง ทำในส่วนที่สามารถทำได้ นอกจากนี้ครูแนะแนวยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนร่วมที่เป็นรุ่นพี่คอยดูแลนักเรียนเรียนร่วมรุ่นน้อง คอยพาไปสำรวจจุดสังเกตต่าง ๆ ในโรงเรียน เนื่องจากเห็นว่านักเรียนที่บกพร่องทางการเห็นเหมือนกันจะบอกจุดสังเกตได้ชัดเจนกว่านักเรียนปกติ แต่ยังคงช่วยให้เพื่อนนักเรียนปกติ ดูแล ช่วยเหลือเพื่อนอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของนักเรียนเรียนร่วม ที่กล่าวว่า เมื่อเข้าเรียนแล้ว เพื่อนให้ความช่วยเหลือทุกด้าน ทั้งการดำรงชีวิต เช่น พาไปห้องน้ำ โรงอาหาร เป็นต้น ด้านการเรียน เพื่อนช่วยอ่านหนังสือ อ่านกระดานให้ฟังและจดตามที่เพื่อนบอก หรืออธิบาย และส่วนใหญ่เพื่อนนักเรียนทั่วไปจะได้รับการชี้แจงจากครูเกี่ยวกับการเรียนร่วมแล้ว ทำให้นักเรียนทั่วไปพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียนเรียนร่วม ซึ่งคล้ายกับผลการศึกษาของ พูนศรี ยิ้มสาระ (2544) ที่พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาพอใจมากในการเรียนร่วม และเด็กปกติมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือ

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ จัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอให้นักเรียนเรียนร่วมนั่งแถวหน้า และไม่ให้มีสิ่งกีดขวางในห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นสภาพเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ รวมทั้งห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ แต่โรงเรียนได้จัดมุมสำหรับนักเรียนเรียนร่วมใช้บริการ นักเรียนจะคอยหาจุดสังเกตที่เป็นจุดเด่นในการเดินทางไปในแต่ละที่ ส่วนสภาพแวดล้อมบุคคล ภายในโรงเรียนเรียนร่วม มีการปฏิบัติเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เน้นให้นักเรียนปรับตัวให้เข้ากับสังคม รู้จักกฎ กติกาสังคม การรอคอย เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ โดยไม่ได้มีสิทธิพิเศษไปกว่านักเรียนปกติ เช่น การรอคิวซื้ออาหาร การขอใช้บริการห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประกฤติ พูลพัฒน์ (2549) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นว่าควรส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านี้ฝึกการเคลื่อนไหวและทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม ฝึกประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ และทักษะการสื่อสาร

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) มีครูเสริมวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งการประสาน การประเมิน การจัดนักเรียนเรียนเสริม และการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนเรียนร่วมตาม แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล เนื่องจากครูผู้สอนสาระต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบสอนนักเรียนหลายชั้น หลายห้องเรียน และแต่ละห้องมีนักเรียนจำนวนมาก ทำให้ภาระงานมากขึ้นตามมาด้วย จึงต้องเป็นครูเสริมวิชาการที่เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดทำแผนดังกล่าว แม้การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ

นักวิชาการเฉพาะด้าน แต่ครูเสริมวิชาการก็สามารถประสานงานได้อย่างทั่วถึงจนสามารถจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้กับนักเรียนเรียนร่วมทุกคนได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ สะอาด สุวรรณทา (2545) ที่พบว่า บุคลากรที่จัดการเรียนร่วมไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนการจัดกิจกรรมนั้นไม่ได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างเต็มที่ และจากผลการศึกษาของ กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล (2550) พบว่า บุคลากรควรมีความพร้อมในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม สำหรับแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมพบว่า ควรเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วมเพิ่มเติมแก่บุคลากรมากที่สุด สำหรับในส่วนของโรงเรียนนั้นมีนโยบายใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ แต่ให้ปรับการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน ให้ครูผู้สอนปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนเรียนร่วม ให้งานเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนร่วมลงเรียนวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจ ซึ่งได้สอดคล้องกับ Reynolds & Birch (1977, p. 142) ที่ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติและเรียนเหมือนกับนักเรียนปกติ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักเรียนเรียนร่วมได้เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนทุกกิจกรรม เช่น เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เข้าค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น ครูพยายามส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนร่วมที่ความสามารถในการนำเสนอแนวคิด นำเสนอในกิจกรรมธรรมะ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ ธรรมจันทร์ (2549) พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมและชุมชนสัมพันธ์ อยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับในส่วนของการศึกษาพบว่าบางกิจกรรมนักเรียนเรียนร่วมไม่สามารถเข้าร่วมได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมสำหรับนักเรียนปกติ และเข้าค่ายร่วมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนได้เข้าร่วมแม้จะไม่ได้ปรับให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง ได้แก่ กิจกรรมเดิน วิ่งเพื่อการกุศล กีฬา แต่นักเรียนสามารถเข้าร่วมได้ตามศักยภาพโดยมีเพื่อนนักเรียนทั่วไปคอยดูแลช่วยเหลือ

ด้านเครื่องมือ พบว่า สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่ ได้มาจากครูเสริมวิชาการประสานกับโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ ครูเสริมวิชาการผลิตสื่อการสอนสำหรับนักเรียนเรียนร่วม ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม และรวบรวมสื่อไว้ เมื่อครูผู้สอนสาระต่าง ๆ ต้องการใช้ จะมาเบิกที่ห้องวิชาการ เพื่อนำไปสอนเสริมนอกเวลากับนักเรียนเรียนร่วม จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่าสื่อที่ครูนำไปสอน ได้แก่ สารคดีศาสตร์ ซึ่งครูบางส่วนสามารถใช้สื่อการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เนื่องจากได้รับการอบรม

ได้ศึกษาวิธีการใช้ให้เข้าใจมาแล้วจึงสามารถนำไปใช้สอนได้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่เน้นนักเรียนเรียนร่วมเรียนเสริมนอกเวลา มีการยืดหยุ่นในเรื่องการส่งการบ้าน การทำงานซึ่งครูอาจปรับให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละบุคคล ซึ่งคล้ายกับผลการศึกษาของ วิชัย นาคพานิช (2553) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านเครื่องมือ พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด บุคลากร ไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความสามารถ และทักษะในการสอน ต่างจากผลการศึกษาของ พูนศรี ยัมสาระ (2544) ที่พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาพอใจมากในการเรียนร่วมตามโครงการเรียนร่วมกับเด็กปกติ และต้องการครูสอนเสริมเวลาเลิกเรียน เด็กปกติมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือ สำหรับครูผู้สอนใช้วิธีการอธิบายซ้ำๆ บอกรายละเอียดเพิ่มเติม ใช้สื่อภาพพจนานุกรมให้เด็กคลำ มีการปรับวิธีการวัดผลให้เหมาะสมตามศักยภาพของเด็ก

2. แนวทางบริหารจัดการการเรียนร่วมตามโครงสร้าง SEAT สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้าง SEAT สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษาแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านนักเรียน พบว่าครูส่วนใหญ่ให้ความรู้ แนะนำนักเรียนเรียนร่วมเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ ยึดว่านักเรียนทุกคนเสมอภาคกัน มีศักยภาพ มีการให้ความรู้ แนะนำนักเรียนปกติในการเรียนร่วมกับนักเรียนบกพร่องทางการเห็น โดยชี้แจงในห้องเรียน นักเรียนปกติอาสาสมัครช่วยดูแลเพื่อนเรียนร่วม และส่วนใหญ่ นักเรียนเรียนร่วมที่เป็นรุ่นพี่จะเป็นผู้แนะนำสถานที่ พานักเรียนเรียนร่วมรุ่นน้องไปสำรวจเอง เนื่องจากนักเรียนเรียนร่วมจะมีจุดสังเกตที่ต่างจากนักเรียนปกติ จึงแนะนำได้ดีกว่าเพื่อนนักเรียนปกติ จากการสอบถามนักเรียนปกติ ส่วนใหญ่ได้รับการชี้แจงจากครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน มีส่วนน้อยที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ เตชะคำภู (2544) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าโรงเรียนมักไม่เชิญนักวิชาการเฉพาะมาช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษ ด้านกิจกรรมการเรียนโรงเรียนไม่ค่อยจัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัดและประเมินผลเด็กพิเศษ ประกอบกับนักเรียนเรียนร่วมมีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการที่ไม่ดีเทียบกับนักเรียนปกติ ซึ่งในทำนองเดียวกับ วิลาวัลย์ วงศ์คุณาโรจน์ (2545) ที่พบว่า ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองเด็กพิเศษและนักเรียนปกติเข้าใจและยอมรับการจัดการเรียนร่วมให้

มากขึ้นด้วยสื่อ ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ควรอบรมครูก่อนสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและ
 เพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่เนื่องจากต้องสอนนักเรียนปกติด้วย
 ควรแยกการประเมินผลระหว่างเด็กพิเศษและนักเรียนปกติและชี้ความแตกต่างระหว่างบุคคล
 ระหว่างเด็กพิเศษด้วยกัน จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้พบข้อเสนอแนะเรื่องการเรียนร่วมว่าควรมีการ
 ปรึกษาร่วมกันระหว่างครูประจำชั้น และครูเสริมวิชาการในการช่วยเหลือ โดยจัดนักเรียนปกติเป็น
 พี่เลี้ยงคอยดูแล รวมถึงนักเรียนเรียนร่วมนั้น ควรคัดนักเรียนที่มีความตั้งใจ มีความมุ่งมั่น ซึ่ง
 สอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2541) ที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบเรียนร่วมในชั้น
 เรียนปกติ ว่าเป็นการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนลักษณะ
 นี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียน

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับ
 นักเรียนปกติ แต่โรงเรียนได้ฝึกให้นักเรียนที่เข้ามาเรียนร่วมสามารถปรับตัวให้ใกล้เคียงปกติมาก
 ที่สุด นักเรียนต้องหาจุดสังเกตที่เป็นจุดเด่นในการเดินทางไปในแต่ละที่ ใช้การกระยะในการเดิน
 สำรวจพื้นผิวทางเดิน โดยมีไม้เท้านำทาง บางอาคารห้องเรียนอยู่สูงทำให้ลำบากในการเดิน
 นักเรียนเข้าห้องเรียนช้า สำหรับห้องเรียนที่เป็นห้องปฏิบัติการ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ และบางครั้ง
 มีเสียงรบกวนจากเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนข้างห้อง ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนศรี ยัมสาระ
 (2544) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตากับเด็กปกติในโรงเรียน
 ประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัญหาในด้านอาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งใน
 ทำนองเดียวกันสมศักดิ์ โสรถาวร (2543) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะการจัด
 การเรียนร่วมของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นพบว่าการดำเนินการจัดการจัดการเรียนร่วมกันของ
 นักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในด้านการจัดอาคาร
 สถานที่ อีกทั้งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สะอาด สุวรรณทา (2545) ได้ศึกษาการจัดการศึกษา
 แบบเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
 ประถมศึกษาอำเภอเขียงของ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาด้านความพร้อม ได้แก่
 อาคารสถานที่ บุคลากรและอื่นๆ ยังขาดการจัดห้องน้ำ ห้องส้วม และสิ่งอำนวยความสะดวก
 ซึ่งทางโรงเรียนอาจปรับปรุงสถานที่ เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนเรียนร่วม ซึ่งจากผล
 การศึกษาพบว่า ครูผู้สอนได้แนะนำแนวทางในด้านสภาพแวดล้อมไว้ว่า ควรมีการยกย่อง
 เพื่อนนักเรียนปกติที่ช่วยเหลือนักเรียนเรียนร่วม และมีความรู้ความสามารถ แนะนำในด้านการเรียน
 เช่น การให้รางวัลนักเรียนดีเด่น มอบเกียรติบัตร เพื่อเป็นตัวอย่างต่อนักเรียนอื่น เป็นต้น โรงเรียน
 จะเน้นให้นักเรียนเรียนร่วมพยายามช่วยเหลือตนเอง โดยสังเกตจากแม่ค้า จะให้บริการนักเรียนตาม

คิว เมื่อถึงคิว แม่ค้าจะบอกรายการอาหาร จากนั้นนักเรียนสั่งอาหารตามต้องการและหาโต๊ะนั่งเอง แม่ค้าที่เข้ามาเปิดใหม่จะได้รับข้อมูลจากเพื่อนแม่ค้า หรือเพื่อนนักการค้าด้วยกันว่ามีนักเรียนเรียนร่วมที่มีความบกพร่องทางการเห็นเข้าเรียน ในโรงเรียนเรียนร่วมมีครูเสริมวิชาการประจำอยู่ 1 คน เป็นผู้ประสานงาน ครูดูแลนักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น ๆ ในด้านบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน โรงเรียนเน้นให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว ดังนั้น การปฏิบัติต่อนักเรียนเรียนร่วมจะปฏิบัติเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ สำหรับการทำการบ้านนั้นครูผู้สอนได้ขยายเวลาส่งงานให้นักเรียนเรียนร่วม ซึ่งได้สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น (โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือฯ, 2552) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น เป็นหลักสูตรเดียวกันกับคนปกติ แต่วิธีการสอนตลอดจนอุปกรณ์การสอนอาจแตกต่างกันไปจากเด็กปกติบ้าง ควรได้รับบริการเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการในทางการแนะแนว และการให้คำปรึกษา เด็กเหล่านี้มีปัญหาในทางจิตวิทยาเช่นเดียวกับคนปกติ และเมื่ออยู่ในระยะวัยรุ่นปัญหาอาจยิ่งมีมากขึ้น เด็กต้องการการแนะนำปรึกษาในด้านการปรับตัว ทั้งกับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้วยกัน และเพื่อนที่ปกติต้องการการยอมรับจากเพื่อน จากครู เด็กบางคนสายตาเสื่อมลงทำให้ต้องอาศัยการรับรู้ทางการฟัง และการสัมผัสมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจต้องการคำแนะนำปรึกษาจากครูแนะแนว

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ แต่ปรับการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน ให้งานเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล นักเรียนเรียนร่วมได้เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน เช่น เข้าค่าย คุณธรรมจริยธรรม การไปทัศนศึกษา เป็นต้น ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ ชรรณขันธ์ (2549) ที่พบว่าโรงเรียนวัดช่างเคี่ยน มีรูปแบบการบริหารทั้งระบบโรงเรียนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ ส่วนการจัดการเรียนรู้ยึดหลักการเรียนรวมและความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับกิจกรรมส่งเสริม มุ่งเน้นบรรยากาศ ที่เอื้ออาทร และมีเพื่อนมีการส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของเด็กในโรงเรียน แต่จากการศึกษากิจกรรมบางอย่างนักเรียนเรียนร่วมไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจากเป็นกิจกรรมสำหรับนักเรียนปกติ บางกิจกรรมไม่ได้ปรับแต่นักเรียนสามารถเข้าร่วมได้ เช่น กิจกรรมเดิน วิ่งเพื่อการกุศล กีฬาอื่น นอกจากนี้ยังจัดให้นักเรียนเรียนร่วมลงเรียนวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจ ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีครูผู้สอน ครูเสริมวิชาการ ร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน จัดคณะกรรมการรับผิดชอบในการจัดทำ ประสาน สรุปโครงการ หลังจากสิ้นสุดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และเก็บข้อมูลนักเรียนเรียนร่วมที่ได้รับ โปรแกรมช่วยเหลือ หรือได้รับรางวัล เป็นหลักฐาน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลนักเรียน และจัดทำ

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลคือ ครูเสริมวิชาการ โดยจัดทำในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สะอาด สุวรรณทา (2545) ที่พบว่า มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน มีการปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะมีการนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามศักยภาพ โดยคณะครูใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลาย ในส่วนของผู้ศึกษาพบว่า ในด้านการเรียนการสอน ครูประจำวิชาสอนนักเรียนแบบปกติ ใช้การพูดและอธิบายเป็นส่วนใหญ่ หากต้องท่องจำ จะให้นักเรียนท่องจำเนื้อหา หรือแจกใบความรู้ให้ก่อน โดยที่ไม่ต้องรอให้ถึงบทเรียนนั้น ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนศึกษาก่อน บางครั้งนัดสอนเสริมนักเรียนในคาบว่าง พักเที่ยง หรือหลังเลิกเรียน เมื่อให้ทำการบ้าน นักเรียนเรียนร่วมจะจดบันทึกเป็นอักษรเบรลล์ แล้วครูอธิบายอีกครั้ง บางรายวิชานักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ ครูให้นักเรียนนั่งฟังแทนการปฏิบัติ หรือปั้นดินน้ำมันแทนการวาดภาพ บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ไม่ยากนัก ครูใช้วิธีจับมือสอน และให้ทำรายงานส่ง แทนการสอบปฏิบัติ ดังนั้นอีกแนวทางที่ครูผู้สอนให้ข้อเสนอแนะไว้ คือ ควรจัดให้มีการอบรมสำหรับครูทุกคนที่สอนนักเรียนที่เรียนร่วม เพื่อที่จะได้รู้และเข้าใจและนำความรู้ที่ได้รับมาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่เรียนร่วม สำหรับในส่วนของผู้ปกครอง ได้ทำหน้าที่สอนการบ้าน โดยช่วยอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง แต่ก็ไม่ได้ให้เข้าเรียนตามโรงเรียนกวดวิชาต่าง ๆ เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ อีโคอิส (Echois, 1992) ที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม การกำกับ ติดตาม นิเทศ ของผู้บริหาร รวมถึงควรมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อการเรียน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ

ด้านเครื่องมือ พบว่ามีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการเรียนร่วมตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งด้านการเรียน และการดำรงชีวิตให้กับนักเรียนเรียนร่วม มีครูเสริมวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาสื่อ ประสานกับโรงเรียนเฉพาะทาง หรือจัดทำสื่อเพิ่มเติมในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจ สื่อที่นักเรียนใช้ในการเรียน ได้แก่ คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมจอร์ โปรแกรมตาทิพย์ สื่อภาพนูน ของจำลอง ของจริง ส่วน สิ่งอำนวยความสะดวกที่นักเรียนได้รับ ได้แก่ ไม้เท้าขาว แว่นขยาย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สะอาด สุวรรณทา (2545) ที่พบว่า คณะครูมีการผลิตสื่อ มีการจัดหาสื่อและใช้สื่อ ใช้เอกสาร คู่มือครูเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของลัทธแฮม (Latham,

1997) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนร่วม พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดสอนเสริม กิจกรรมการเรียน ร่วมกันได้ดี แต่ยังขาดสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ ครูพิเศษ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าวัสดุและวิทยากร โครงการฝึกอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในทำนองเดียวกันผลการศึกษาของ สมศักดิ์ โสรถาวร (2543) พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมกันของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาในระดับมากคือด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ในส่วนของผู้ศึกษาพบว่า แนวทางเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น คือ ครูผู้สอนต้องมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละวิชา แจ้งให้นักเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนก่อน เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจ และตอบได้ จะได้มีความมั่นใจมากขึ้น โรงเรียนเปิดบริการห้องสมุดให้นักเรียนใช้ในการสืบค้นข้อมูล การพิมพ์งาน ซึ่งเป็นเครื่องของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยเฉพาะ นอกจากนี้มีการบริการสอนเสริมของครูประจำวิชาที่มาสอนนอกเวลาให้ เช่น เวลาพักเที่ยง คาบที่นักเรียนว่าง หรือแล้วแต่ ครูประจำวิชาจะนัดหมายกับนักเรียน แต่จากการสอบถามพบว่าครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกน้อย เนื่องมาจากการไม่ได้รับการอบรม จึงทำให้ไม่สามารถผลิตสื่อสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็นได้ ประกอบกับในสภาพห้องเรียนที่มีอัตราส่วนนักเรียน 50 – 60 คนต่อครู 1 คน ทำให้ครูไม่สามารถอำนวยความสะดวกเฉพาะบุคคลได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าบุคลากรควรมีความพร้อมในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนร่วม ข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนที่เป็นผู้ปฏิบัติ ครูแนะแนว ครูเสริมวิชาการ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่อาจต้องเกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. โรงเรียนที่จะริเริ่ม โครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ควรคำนึงถึง 4 ด้าน ต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ ด้านนักเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั้งนักเรียนทั่วไป และนักเรียนเรียนร่วม เพราะนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม อาจต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย ด้านสภาพแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ ควรปรับสถานที่ สิ่งก่อสร้างให้เหมาะสมกับนักเรียน

ที่มีความบกพร่องทางการเห็น รวมถึงทางด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเรียนร่วม ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพ และการปฏิบัติตนต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรคำนึงถึง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรวมกันของนักเรียนทั่วไป กับนักเรียนที่มีข้อจำกัดในการเรียน อาจต้องเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ช่วยในการเรียน อย่างเหมาะสม และด้านเครื่องมือ ควรจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถเรียนรู้ได้ และเพียงพอสำหรับนักเรียนเหล่านี้ด้วย

3. ควรมีการจัดอบรมครูเรียนร่วม ที่ต้องสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อให้รู้จัก และเข้าใจสภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งส่งผลให้ครูสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนเหล่านี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งหนึ่ง ควรศึกษาเพียง โรงเรียนเดียว เนื่องจากบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน
2. ควรวิจัยเชิงพัฒนา การจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท เพื่อให้ได้รูปแบบในการจัดการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ